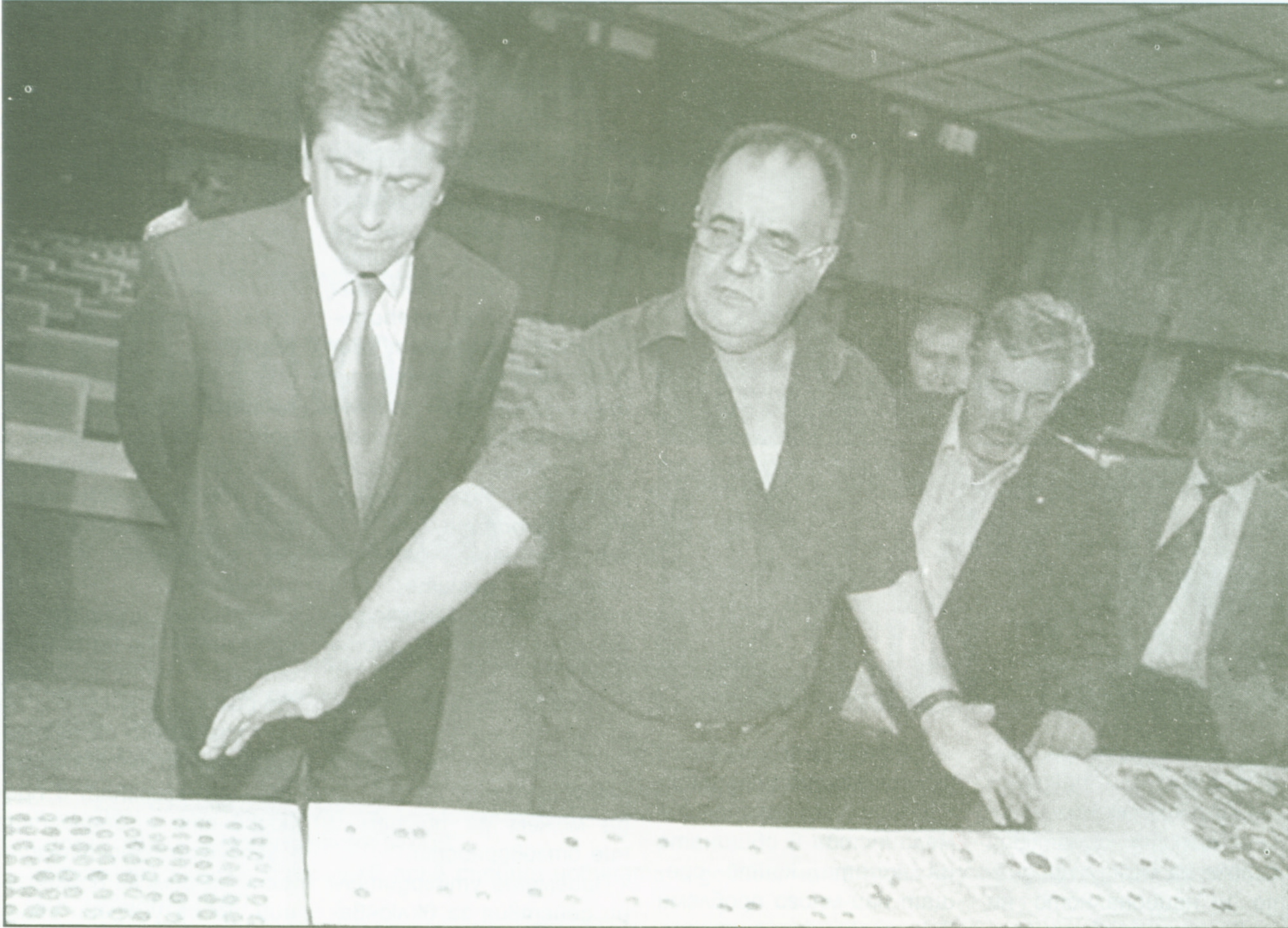

"Памет българска" отваря очите и на ромите

Известни са тюхканията, ядовите, грижите, ятаганната категоричност, както и юначните приказки в публичните изяви на най-публичния български историк проф. Божидар Димитров по отношение на ромите.

Винаги е надушвал територията, темата, свитата, в която безпрепятствено, с дежурната лековатост и полуусмивка на мургавето лице може да каже ей така нещо и за мургавите си събрата. И в собственото си предаване, и в "Сблъсък", и на страниците на "Труд" или друг централен всекидневник, професора защитава българите от циганите, от техните набези, вероломство и безотговорност...Разбира се, не се минава и без прословутата българска толерантност, без грижите, които държавата полага за циганите, без "намесата" на евродепутати, Европейски съюз, любимия му Хелзински комитет, още по-обичаните ВМРО и Атака. Професорът и насън да го бутнеш, ще намери веднага думи, факти, с които да се оборят защитниците на правата на циганското малцинство (и за него правилният, научно оправдан термин **ром** е измишльотина на някакви си довчерашни цигани).

Пак същият малко смрачен, но родолюбив професор, изведнъж се озарява, става благ, но все тъй неколебим, когато заговори за правата, културните нужди на нашите сънародници българи от Западните покрайнини.

А и ромите, и българите в случая, са малцинства

Българите, според Ньойския договор (1919) са 64 509 души, отбелязани са и 549 цигани. По данни от официалното преброяване в бивша Югославия през 1948 г. те са 60 140. Но! през 2002 българите са вече едва 20 500?! И ромите. Според преброяване от януари 1989 "за нуждите на възродителния процес", извършено чрез органите на МВР! ромите в България са 576 927. Но! само три години по-късно, според официалното преброяване от 1992 г. те са два

пъти по-малко - 287 732. Със Закон за защита на държавата, приет 1920 г. Сърбия не признава националните малцинства в държавата и принуждава българите да приемат сръбски имена и презимена. Това у нас се случи няколко пъти с ромите мохамедани, без закон, за да се стигне до "възродителния процес" 1989 година.

В Сърбия се закриват всички български училища и църкви, забранява се говоренето на български език на публични места. У нас през 80-те години на миналия век се забранява не само говоренето на ромски, но и свиренето, слушането на ромска музика, непокорните музиканти ги отвеждат в МВР. Закрита е работата на ромските ансамбли. Сега, в годините на демокрация има няма пет училища в страната, в които да се изучава ромски език, а за ромска история и култура в образователната система не става и дума.

Да не говорим за участието на двете малцинства в управлението. Факти, факти, които не оставят съмнение, че спрямо тези две малцинства държавата е упражнила дискриминационна политика, която ограничава правата на тези етноси, изолира ги от

обществените процеси, маргинализира ги с цел асимилация.

Трябва ли българските учени в този случай да премълчават истината за ромите, активността им да свършва с повърхностни медийни изяви?

Историята на ромите в България е история на България

както и историята на турците, на арменците, на евреите, на всички, които съставляват българската нация. На тази история не може да се гледа като на нещо чуждо, което трябва да изграждат и институционализират само със свои усилия малцинствата всяко за себе си. Знаем в какво сме различни, но има ли какво да ни обединява. Не са ли дължни всички национални органи, институции да работят за единението на българското гражданство. И това да е истинската мярка за родолюбивост, за съхраняване на паметта българска? Иначе едва ли ще можем да укрепим информационния и технологичен капацитет на изградените структури, за да се мерим с по-първите от нас.

Васил ЧАПРАЗОВ

Ромите в България отдавна са избрали да се чувстват българи*

Хората в Западните покрайнини отдавна са избрали - те се чувстват българи и това е изключително лесно доказуемо. Защо държавата мълчи, защо учебниците мълчат?

- Не, там има български културен център, изпращат се учебници. (Б. а. Българския културно-информационен център "Цариброд" в Босилеград, който действа предимно заради силите на местния българин Иван Николов.) Българската държава съдейства българския език да продължава да се изучава. (Б. а. - 2 часа седмично.) В Югославия те винаги са имали правото да се наричат българи, докато това не е било така в гръцка Македония, дори в македонската република. Така че българите от Западните покрайнини са по-скоро привилегирани.

- Можем ли обаче да сравним привилегиите им с тези на ромското малцинство у нас?

- Не, вижте, циганското население е паразитиращо. То няма стремеж към образование, а историческите перспективи пред България са да стане циганска държава! Ако ние не съумеем да накараме тези цигани да са отговорни към себе си и към държавата, в която живеят, просто сме загубени. Има прогнози, че българите ще са малцинство през 2015 г. Представете си тогава 2050! Ако циганите са мнозинство и продължават да живеят по този паразитиращ начин България е загубена. Аз нямам анти-циганско настроение, въпросът е циганският елит да разбере каква е неговата задача. Тяхната роля е не да вземат пари оттук-оттам, а да трансформират циганите от паразитиращо състояние в отговорно. Те са част от тази държава и трябва да бъдат отговорни граждани. Те трябва сами да направят това, ние отвън насила не можем. Те изобщо не са неинтелигентни, те са много интелигентни, имат потенциала да са отговорни, но просто нямат желанието и ценностната система за това.

Из интервю на В.МИТРОВА и П.ДОБРЕВ с доц. д-р ИСКРА БАЕВА, преподавател по История на най-новото време и История на Централна Европа след Втората световна война в СУ"Св. Климент Охридски".

* Загальвето е ба редакцията